

TERAPIJSKO JAHANJE I REHABILITACIJSKE ZNANOSTI

ZORA ITKOVIĆ,* SOFIJA BORAS*

Primljeno: veljača 2002.
Prihvaćeno: travanj 2002.

Prethodno priopćenje
UDK: 376

U radu se razmatra relativno nova terapijska metoda u Hrvatskoj, koja osigurava djelotvornu i stimulativnu terapiju za osobe s invaliditetom, kao i osobe koje imaju poteškoća u socijalnoj i emocionalnoj adaptaciji – o metodi terapijskog jahanja. Konzultirajući izvore u svijetu i u nas, autori daju jasan pregled razvoja terapijskog jahanja i sadašnjeg položaja metode unutar rehabilitacijskih znanosti. U terminološkom razmatranju objašnjavaju se pojmovi: hipoterapija, zdravstveno jahanje i voltiziranje i sportsko jahanje. Posebno mjesto u članku zauzimaju indikacije i kontraindikacije za terapijsko jahanje, kao polazište svake konkretne akcije. Vlastitu zainteresiranost za primjenu ove metode u Hrvatskoj autorice neskriveno pokazuju u dijelu koji nosi naziv "Konj kao učitelj i kao pokretač razvoja emocionalne i socijalne inteligencije djeteta". Na kraju se daje prikaz rada volontera koji su jedan od najjačih stupova ovog programa – jahanje s osobama s posebnim potrebama. Namjera autorica je da ovim člankom razjasne značajnu terapijsku metodu, ali i potaknu čitatelje na uključivanje u jednu od mnogobrojnih aktivnosti koje nudi terapijsko jahanje.

Ključne riječi: konj, hipoterapija, rehabilitacija, voltiziranje

Terapijsko jahanje i rehabilitacijske znanosti

Primjena konja u terapijske i rehabilitacijske svrhe seže unazad četiri stoljeća. Snažan poticaj u novije doba predstavlja podvig Liz Hartel iz Danske, koja je na olimpijskim igrama u Helsinkiju (1952.) osvojila srebrnu medalju za dresuru. Iako oboljela od dječje paralize, ona je, u konkurenciji s mnogim mladim i zdravim osobama, postigla zavidno visoko drugo mjesto, jasno osvjestivši važnost upotrebe konja u terapiji. Od tada je terapija jahanjem privukla pozornost stručnjaka i ljudi koji se profesionalno bave konjima. Ranih šezdesetih godina u SAD-u su postojala tri centra za terapijsko jahanje, od kojih je najpoznatiji Windrush. Osnivanje Cheff Centera i North American Riding of the Handicapped, (1969.) pokrenulo je diljem svijeta širenje terapijskog jahanja. Danas u SAD-u ima preko 660 centara, a njihov broj stalno raste. U razvijenim zemljama Europe centri terapijskog jahanja formirani su u sklopu većih rehabilitacijskih ustanova, koje svoja iskustva prenose manjim rehabilitacijskim centrima. U Hrvatskoj su u fazi registracije dva takva centra (Zagreb, Osijek), a postoje inicijative da se formiraju u sklopu manjih ustanova za rehabilitaciju (Zadar, Rovinj i drugi).

Terminologija

Još uvijek vlada zbrka u upotrebi izraza "hipoterapija", "pedagoško jahanje", "voltiziranje", "jahanje invalida" i sl. Ovisno o ciljevima koje želimo postići javila se potreba za stanovitom terminološkom podjelom, ali još više potreba za nadilaženjem zatvorenosti različitih znanstvenih disciplina, koje zajedničkim djelovanjem moraju prići proučavanju tako kompleksne realnosti koja se događa terapijskim jahanjem. Terminologija prihvaćena u ovom članku teži da objedini izraze koji su u širokoj praktičnoj upotrebi, uvažavajući znanstvenu hijerarhiju pojmova.

Tri su temeljna područja koja indiciraju potrebu primjene konja u terapijske svrhe:

- *medicina:* terapija sa ciljem razvoja motorike invalidne osobe ili "hipoterapija";
- *pedagogija/defektologija:* terapija sa ciljem razvoja osobnosti ponašanja, "pedagoško jahanje", "defektološko jahanje";
- *šport:* terapija u cilju rekreacije, takmičenja, razvoja motivacije i sl. ili rekreacijsko jahanje.

Navedena shema odnosa br. 1 (Sekcija za hipoterapiju u bolnici za ortopediju i rehabilitaciju "Martin Horvat", 2000)

* Odjel za pedagogiju, Filozofski fakultet u Zadru